

Barne- og familiedepartementet

Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 2019/51614-2

Arkivkode: 008

Dato: 24.05.2019

Høringssvar NOU 2018:18, Trygge rammer for fosterhjem

Vedlagt følger Bufetats høringssvar til *NOU 2018:18 Trygge rammer for fosterhjem*. Høringssvaret sendes på vegne av alle Bufetats regioner; nord, midt, vest, øst og sør.

Med hilsen

Ellen Ølness Nadim
regiondirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Barne-, ungdoms- og familieetaten
Region sør

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Saksbehandler:
Benedikte Krokeborg Becker

Telefon: 466 15 000

Notat

Til Barne- og familiedepartementet **Dato** 24.05.19
Fra Bufetat, alle regioner

Hørings svar NOU 2018:18, Trygge rammer for fosterhjem

Bufetat gir sin tilslutning til hovedtrekkene i *NOU 2018:18 Trygge rammer for fosterhjem*. Formålet med utredningen var større forutsigbarhet, mer trygghet og tiltak bedre tilpasset barna og fosterfamiliene. Bufetat mener dette blir godt belyst og at tiltakene som foreslås vil bidra til helhetlig støtte til barnet og fosterfamilien, og å fremme fosterhjemsarbeidets status.

Vi støtter utvalgets helhetssyn på fosterhjemsomsorgen og beskrevne behov for endringer, kvalitetsheving og forbedring både økonomisk og faglig. Bufetat støtter videre utvalgets drøfting av begrepsbruk og behov for språklige endringer, begrunnet i tilbakemeldinger fra fosterbarn.

Bufetat er klar over at utvalgets mandat i lys av utredningen var begrenset til å i hovedsak omfatte kommunale fosterhjem, men at vi skulle likevel gjerne sett flere drøftinger knyttet opp mot statlige spesialiserte fosterhjem.

Ulike perspektiver og betydning for rammebetingelsene (5.4)

Bufetat mener det å skille mellom fosterhjem i et familieperspektiv og fosterhjem i et arbeidsperspektiv er en god tilnærming. Det opprettholder grunnverdiene knyttet til fosterhjem samtidig som det legitimerer at dette er komplekst og krevende. En slik tilnærming danner et godt grunnlag for arbeid med rammevilkårene og åpner for videre arbeid med kartlegging og differensiering som grunnlag for gode faglige vurderinger og dokumentasjon.

Bufetat mener familieperspektivet og arbeidsperspektivet bør være førende for fosterhjemmene sine rammevilkår. Vi anbefaler at vurderinger av risiko, behov og responsivitet skal være retningsgivende for å differensiere og differere hvilket perspektiv som må være utgangspunkt for plasseringen og oppdraget gitt til fosterhjemmet. Det vil si at forsterkingstiltak bestemmes ut fra en oppsummering av barnets, foreldres og omgivelsenes risiko- og beskyttelsesfaktorer.

Samordning og samarbeid (6)

Bufetat støtter utarbeidelse av en forskrift om individuell plan på barnevernsområdet. Dersom ønsket effekt om mer helhetlig og koordinerte tjenester oppnås kan dette gi direkte effekt på to områder. Begge har innvirkning på antall utilsiktede flyttinger for barnet. For det første vil det sannsynligvis ha positiv virkning på rekrutteringen av nye fosterforeldre, som ser at de får nødvendig hjelp og støtte i arbeidet med barnet. Det vil også kunne bidra til bedre kartlegging og målgruppevurdering av barnet, som gjør det mulig å finne riktig fosterhjem.

En instans eller funksjon som skal ha ansvar for koordinerte hjelpetjenester vil trolig være positivt for alle barn, unge og deres foreldre/foresatte som har behov for koordinerte tjenester. Om dette kun kan løses ved å opprette en ny instans eller funksjon bør utredes nærmere. Det finnes allerede ulike funksjoner som

for eksempel tildelingstjenesten. Det kan være hensiktsmessig å se på om kunnskapsøkning om fosterbarns behov i andre kommunale tjenester kan dekke behovet for at fosterbarn blir en integrert del av disse tjenestene.

Utvalget foreslår at studenter i relevante utdanninger tilegner seg kunnskap om regelverket om taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett. Samarbeid med utdanningsinstitusjonene er et viktig utviklingsarbeid og kompetansekrav knyttet til fosterhjemsområdet bør gjennomgås og utvikles i samarbeid med de ulike utdanningene for å sikre mer kunnskap om barn i fosterhjem i utdanningene. Bufetat mener det er behov for å gå lenger enn det utvalget foreslår knyttet til regelverk. Utdanninger knyttet til skole og barnehage spesielt viktig, og arbeidet med å utvikle kurs for å gi kunnskap og faglige anbefalinger til et viktig tilskudd.

Opplæring, oppfølging og veiledning (7.3/7.4)

Bufetat mener det er barnets behov som skal være grunnlag for plasseringen og oppdraget som gis til fosterhjemmet. Kartleggingen av barnet må skje ved hjelp av kunnskapsbaserte metoder. Videre er det barnets beste og barnets behov som bør være styrende for opplæring og oppfølging av fosterhjemmet, ikke kommunens eller fosterhjemmets behov/ønsker. Barn med høy risiko for skjevutvikling må få høy intensitet i intervensjonstiltakene, og barn med omfattende omsorgs- og endringsbehov må få tiltak som er i stand til å ivareta disse behovene. Samtidig må det vurderes hva barna responderer best på, slik at fosterfamilien får hjelp og støtte for å gi riktig hjelp til barnet.

Med bakgrunn i barnas ulike behov anbefaler vi å se på en differensiering av fosterhjem, fra ordinære til spesialiserte fosterhjem. Differensiert faglig tyngde i og rundt fosterhjemmet kan møte behovene til ulike målgrupper. Rekruttering av fosterhjem må skje med utgangspunkt i målgruppedifferensieringen og kartlegging av hvilke målgrupper det er behov for fosterhjem til. Det er nødvendig å utvikle bedre kartleggingsverktøy for å avklare fosterforeldres egnethet og kompetanse.

Bufetat mener at både opplæring, oppfølging og veiledning skal være målgruppedifferensiert tilpasset grupperinger av fosterhjem inndelt etter barnas behov. Dette kan ivaretas gjennom modulbasert opplæring og vil kreve stor grad av fleksibilitet og gode digitale løsninger. Dette vil bidra til å sikre riktig oppfølging til rett tid, og øke hjemmets forutsetninger for å bli gode fosterforeldre.

Opplæring, oppfølging og veiledning av fosterhjem må ses i sammenheng og bygge på felles kunnskapsgrunnlag. Etablering av et målgruppedifferensiert oppfølgingsystem må systematisk utprøves og evalueres i praksisfeltet. Bufetat mener det er nødvendig å videreutvikle allerede eksisterende spisskompetansemiljøer. Gjennom et nasjonalt spisskompetansemiljø kan ledende praksis defineres og ny kunnskap formidles. Lokale ressursmiljøer må være dedikerte og spesialiserte med tanke på oppfølging av fosterhjem.

Økonomiske rammebetingelser (8.4)

Bufetat støtter utvalgets forslag om regulering av økonomiske rammebetingelser i retningslinjer, lov og forskrift. Vi mener dette vil være fordelaktig med tanke på rekruttering av nye fosterhjem og gjenbruk av eksisterende fosterhjem. Gjennom økonomisk forutsigbarhet gis fosterforeldre også anerkjennelse for samfunnsoppdraget. Økonomi kan ikke være avgjørende for ønsket om å bli fosterforeldre, men har stor betydning for hvorvidt man kan forbli det.

Vi mener videre at økonomiske rammebetingelser bør være like for alle fosterhjem, også slekt og nettverk. Vi vil også påpeke viktigheten av at det er barnets behov som må være styrende for bruk av økonomiske virkemidler.

Når det gjelder rett til inntektskompensasjon den første perioden mener Bufetat, ut fra et rekrutteringsperspektiv, at differensiering etter barnets alder kan virke mot sin hensikt. Utfordringen med å rekruttere hjem til ungdom krever intensiver i motsatt retning. En ungdom som flytter i fosterhjem som 14-åring kan kreve minst like mange våkenetter som et spedbarn. En sammenligning med adoptivforeldre ikke naturlig her siden det er få adopsjoner av barn i aldersgruppen 14 – 18 år. Bufetat mener det bør differensieres etter varighet på plasseringen. Det vil samtidig kunne sikre en gjennomgang av behovene og de samlede forsterkningstiltakene.

Å innføre retningslinjer for frikjøp synes som et godt forslag. Bufetat vil imidlertid påpeke behovet for en bred og tilgjengelig tiltaksvidde som kan ivareta barnas og hjemmenes behov. Dette må være klart før frikjøp som forsterkningstiltak reguleres ned. Dette vil kreve robuste barneverntjenester og at tiltakene foreslått i kapittel 7 ivaretar behovene som per i dag kompenseres med frikjøp.

Trygd, pensjon og skatt (9)

Bufetat stiller videre spørsmål ved hvorvidt det er en heldig løsning at kommunale fosterhjem ikke får dekket sykepenger for de 16 første sykedagene av oppdragsgiver, når de statlige hjemmene får dette dekket av staten.

Et annet spørsmål er hvorvidt erstatningsvilkårene for kommunale og statlige fosterhjem når det gjelder skader i hjemmet forårsaket av fosterbarnet burde vært gjennomgått, presisert og ikke minst harmonisert. Per i dag er det er vilkår for erstatning for skade i kommunale fosterhjem at «skadene ikke kan tilskrives fosterforeldrenes åpenbare forsømmelse av mulighet til å forhindre skaden», mens det for statlige fosterhjem stilles som vilkår at barnet har forvoldt skadene «forsettlig eller uaktsomt». Det kan synes som at kommunen påtar seg et mer omfattende erstatningsansvar for kommunale fosterhjem enn det staten gjør for statlige fosterhjem.

Fosterhjemsavtalen (10.4)

Bufetat mener at avtalen mellom barneverntjenesten og fosterhjemmet bør være en standardavtale som omfatter alle plikter og rettigheter hos begge parter i tilknytning til fosterhjems plasseringen. Denne bør også omfatte en konkret plan for opplæring, oppfølging og veiledning for fosterhjemmet.

Avslutning

Et vellykket fosterhjemsarbeid forutsetter høy grad av faglig kvalitet. Dette vil igjen gi stabile fosterhjems plasseringer for barnet og redusere antall utilsiktede flyttinger.